

NOTITIE: HOOFDLIJNEN EN OPGAVEN UIT DE PARTICIPATIE OMGEVINGSVISIE GEMEENTE BERGEN

Kernteam Omgevingsvisie Bergen

DE BUCH

Resultaten participatie omgevingsvisie gemeente Bergen.

1. Inleiding

De omgevingsvisie voor de gemeente Bergen is een strategische document waarin de gemeente de visie vastlegt op het gebied van de fysieke leefomgeving voor de komende jaren en geeft een antwoord op de opgaven waar de gemeente mee wordt geconfronteerd. Het is echter geen statisch instrument, maar zal periodiek worden aangepast als nieuwe maatschappelijke opgaven zich aandienen.

2. Proces

Naast de interne analyse van het bestaande beleid, trends en ontwikkelingen en potentiële opgaven is een brede participatie opgezet om zaken van onze inwoners te vernemen. De inwoners zijn in staat gesteld om via bijeenkomsten en een digitale enquête meningen te geven op stellingen en open vragen. Speciaal is de jeugd tot 22 jaar benaderd in een flitspeiling om een bijdrage te leveren. Experts, die voornamelijk werkzaam zijn in het grotere gebied van Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo, hebben hun visie gegeven op onderwerpen die spelen op BUCH-niveau. Vanuit de experts' opinie zal worden gekeken of er op gemeenschappelijke thema's gemeenschappelijk beleid kan worden geformuleerd om waarde en kracht te genereren binnen de regio en richting provincie. De gemeenten Bergen, Castricum en Heiloo maken ieder voor zich een eigen omgevingsvisie voor het eigen grondgebied.

Door de corona maatregelen zijn alleen de bijeenkomsten in Bergen, voor de kernen: Bergen en Bergen aan Zee en Schoorl, voor de kernen: Schoorl, Groet en Camperduin, doorgegaan en hebben we de bijeenkomst in de Egmondten moeten afzeggen. Ditzelfde geldt voor de enquêtes op locatie in de Egmondten. De mening van de inwoners van de Egmondten is wel gehoord doordat men digitaal heeft meegedaan.

De gehouden bijeenkomsten zijn redelijk bezocht. In Bergen hebben circa 25 personen en Schoorl circa 45 personen de bijeenkomst bezocht. Aan de digitale enquête hebben meer dan 560 inwoners deelgenomen. De flitspeiling onder de jeugd is door ongeveer 170 jongeren ingevuld. Van de experts zijn ongeveer 20 reacties terug ontvangen. In totaal hebben meer dan 800 personen een bijdrage geleverd aan deze fase van het proces.

Met deze participatie-instrumenten is een grote groep inwoners bereikt. Dit heeft veel informatie opgeleverd. Dit materiaal krijgt een plaats in het vervolg van het proces waarbij een ontwerp visie wordt opgesteld. Alle uitkomsten zijn anoniem gemaakt.

3. Globale hoofdlijnen

Alle reacties die zijn gegeven, zijn van waarde binnen het proces. Binnen de grote hoeveelheid aan informatie uit de participatie is duiding noodzakelijk, daarom is met wat meer afstand van de individuele reacties gekeken naar de informatie en uitkomsten. Er is gezocht naar globale hoofdlijnen in de reacties. Daaruit komen ook verder in het proces dilemma's naar voren, omdat onze inwoners divers zijn, andere accenten leggen en dus ook als zodanig reageren. Deze globale hoofdlijnen zullen worden meegenomen in het vervolg van het proces om tot een visie te komen.

In het participatieproces zijn open en gesloten vragen voorgelegd rond hoofdthema's. Als hoofdthema's zijn de volgende verzamel onderwerpen te onderscheiden:

- 1) Natuur, landschap en ruimtelijke kwaliteit,
- 2) Wonen,
- 3) Sociaal en welzijn,
- 4) Duurzaamheid en milieu,
- 5) Verkeer en vervoer, openbare ruimte,
- 6) Recreatie en toerisme, economische zake en strand.

3.1 Globale hoofdlijnen binnen de hoofdthema's:

1) Natuur, landschap en ruimtelijke kwaliteit,

Algemeen: Vanuit een grote waardering staat men voor het behoud van het groene karakter, maar ook van de dorpse sfeer en het landschap. Kleinschaligheid, historie en rust en stilte passen hierbij. De eigenheid van de kernen is belangrijk. Behoud van de natuur is essentieel, hierdoor zoekt men ook naar verder vergroenen en biodiversiteit. Bij ontwikkelingen dient natuur, groen en landschap een centrale plaats te krijgen. Te grote woningen op kleine erven ziet men als bedreiging voor het dorpse karakter. Verder ervaart men aanslagen op de natuur.

De jeugd: De natuurlijke omgeving wordt sterk gewaardeerd. Een ruime meerderheid geeft het eigen dorp 4 of 5 sterren van maximaal 5.

Experts geven de volgende zaken aan: NNN realiseren, natuur inclusieve landbouw stimuleren, vergroten biodiversiteit, kwelstromen in binnenduinrand benutten. Hollands polder landschap, openheid, open ruimtes en relatieve duisternis en stilte bewaren. Zorgen zijn er over te veel compensatiewoningen voor gesloopte agrarische bebouwing, schaalvergroting landbouw, woningbouw buiten de kom, wind-/zonnen parken, mismatch schaalvergroting landbouw en aantrekkelijk landschap, hier willen wonen en de druk die dat geeft op het landschap. Teveel en te weinig water. Mogelijke gevolgen van de RES op het landschap, potentiële verrommeling.

2) Wonen,

Algemeen: Inwoners zien een tekort aan woningen voor jongeren en ouderen. Huisvesting voor jongeren is prioriteit om deze groep vast te houden. Er bestaan zorgen over de betaalbaarheid van de woningen in het algemeen en over het beperkte aanbod van (nieuwbouw)woningen. Jongeren kunnen nauwelijks iets vinden binnen de gemeente. De invloed van ontwikkelaars wordt te groot geacht waardoor te duur en te groot wordt gebouwd. Bouw van woningen is middel om jeugd vast te houden en voorzieningen in stand te houden. Hoogbouw wordt niet gezien als oplossing. Men kiest er voor om bij een groot tekort aan woningen in de randen van de dorpen te bouwen.

De jeugd: 60% zou na de studie terug willen keren naar het dorp. 20 % wil niet terugkeren. Het woningvraagstuk houdt hen bezig, er moeten meer woningen komen.

Experts: Groot tekort aan betaalbare huurwoningen. Goede definitie sociale huurwoningen. Niet vervreemden. Voorzichtig met aanvullende ambities als duurzaamheid vanwege kostenverhoogde gevolgen. Hoogbouw (3+) kan verdedigbaar zijn op bepaalde plekken. Kansen benutten.

3) Sociaal en welzijn,

Algemeen: Inwoners vinden sociale cohesie en mogelijkheden om elkaar te ontmoeten belangrijk, op straat en wijkniveau met bankjes en op dorpsniveau in een dorps huis. Men ervaart gezelligheid en een ongedwongen sfeer. Mogelijkheden voor beweging worden ook gewaardeerd. Men voelt zich veilig in de gemeente en heeft geen bezwaar tegen cameratoezicht. De openbare ruimte is van

iedereen en voor iedereen ook veilig te gebruiken. Terrassen moeten niet gaan overheersen. Centrale voorzieningen als buurthuis, zwembad, scholen, bibliotheek vindt men belangrijk. Kunst en cultuur zijn onderdeel van de gemeente. De leefbaarheid van de dorpen staat onder druk door verdwijnen van voorzieningen, maar ook van de jeugd/ gezinnen en de verdere vergrijzing. Het drugsgebruik baart zorgen.

De jeugd is graag in het eigen dorp en vindt het daar gezellig. Het merendeel vindt wel dat er te weinig is te doen. Ze missen chill-plekken. Voor de leeftijdsgroep 16+ zij er geen uitgaansgelegenheden. Wel zijn er leuke (sport) clubs in de buurt.

Experts vanuit de sport zien een trend naar meer korte termijn voldoening, minder sport in verenigingsverband, “zit” maatschappij, shopping en bijbrengen waarden en normen door sporten. Vanuit de maatschappelijke hoek wordt de vergrijzing en eenzaamheid geconstateerd, de groeiende kloof arm-rijk, verharding, ontleding, toename ouderen met beperking. Onvoldoende ingespeeld op demografische gegevens, te weinig doorstroomwoningen ouderen. Tekort aan verzorgenden en betaalbare huisvesting voor hen. Bevolkingssamenstelling onevenwichtig. Voorzieningen (betaalbaar) behouden. Openbare ruimte voor iedereen toegankelijk. Vanuit gezondheid: rookvrije omgeving, dichtbij aantrekkelijke plekken. Vliegoverlast in relatie tot gezondheid.

4) Duurzaamheid en milieu,

Algemeen: Inwoners zien dat de komende jaren veel aandacht moet gaan naar duurzaamheid en duurzame landbouw. Klimaatmaatregelen, - bestendigheid, - neutraliteit zijn belangrijke onderwerpen. Energiebesparing, - neutraliteit, - transitie vragen om dezelfde aandacht. Veel inwoners verwachten de komende jaren hun woning te verduurzamen. Een minder aantal denkt na over de installatie van zonnecollectoren. Er dient rekening gehouden te worden met klimaatadaptatie en de aanplant van bomen tegen hittestress. Er moeten nu maatregelen worden genomen. Het is een opgave van een ieder en de overheid, elk voor het eigen eigendom.

De jeugd: Een meerderheid van de jeugd heeft geen bezwaar tegen een zonnepark.

Experts: Voorkomen geurhinder door open haarden. Hittestress en gezondheidsproblemen voorkomen door klimaatadaptatie. Toestaan van kleinschalige windmolens (25-35m) bij agrarische bedrijven.

5) Verkeer en vervoer, openbare ruimte,

Algemeen: Nieuwe ontwikkelingen zien onze inwoners vooral rond de auto, door de dorpskernen autovrij te maken, auto's uit het zicht te plaatsen, overlast op wegen te verminderen. Autoparkeergelegenheid is ook een zorg punt. Buiten de kernen parkeren lijkt hierbij een betere oplossing dan ondergronds parkeren in de kernen. Er moet meer ruimte komen voor fietsers. Hierbij horen laadpalen en een beter fietsnetwerk. De fietser heeft voorrang in het centrum. Het openbaar vervoer tussen kernen moet in enige vorm beschikbaar blijven.

De jeugd: Een afstand van 15 minuten van een treinstation wordt belangrijk gevonden. Het openbaar vervoer kan beter.

Experts: leefomgeving draagt bij aan gezonde gewicht, scheiding wonen en druk verkeer, actief vervoer, beperken nachtvluchten Schiphol. Bruikbare openbare ruimte voor iedereen. Meer druk op het strand en parkeren. Ruimte voor landbouwverkeer op wegen.

6) Recreatie en toerisme, economische zake en strand.

Algemeen: Het overgrote merendeel ziet de gemeente als een toeristische gemeente waarbij hotels en recreatiewoningen horen. Toeristen zorgen voor een goed voorzieningenniveau. Nog meer toeristen geeft wel extra druk op natuur en landschap, wat niet gewenst is. De horeca en de

evenementen zijn belangrijk. Openbare toiletten bieden service. Er kan meer gebruik worden gemaakt van de historie in het gebied. De leegstand van winkels in de centra moet worden aangepakt. Men maakt zich ook zorgen over het huidige winkelbestand. Het verdwijnen van vroegere campings is een zorgpunt en vooral door de toename van dure vakantiewoningen op die locaties. Ondernemers moeten de ruimte krijgen om te ondernemen, ook de agrariërs.

De jeugd: In de 2030 spelen fysieke winkels nog steeds een belangrijke rol bij de huidige jeugd.

Experts: Voorkom verschraving van het winkelaanbod. Uniforme strandhuizen op het strand. Vanuit de landbouw worden zorgen geuit over de mogelijkheden voor het ontwikkelen van agrarische bedrijven en het oprukken van zonneweiden. Men wenst geen beperkingen op landgebruik en areaal nodig voor kringlooplandbouw.

7) Verwachting ten aanzien van het bestuur

De inwoners hebben een verwachting uitgesproken over de houding van het bestuur richting inwoners. Hierbij zijn veel termen genoemd, zoals: Betrokken, Creatief, Luisterend, Besluitvaardig, Consequent, Transparant, Actief, Eerlijk, Daadkrachtig, Vernieuwend, Duidelijk, Handhavend, Toegankelijk, Toekomstgericht, Communicatief en open, Dienstbaar, Begripvol, Betrouwbaar, Samenwerkend, Constructief, Open, Doortastend, Inwoners serieus nemen, Positief, Proactief, Integer en Meelevend.

4. Potentiele opgaven

Dit onderdeel beschrijft de belangrijkste potentiele opgaven die uit de participatie en uit de Notitie Analyse naar voren zijn gekomen.

1) Natuur, landschap en ruimtelijke kwaliteit,

Opgaven :

- Behoud dorpse groene karakter, hanteren dorpse maat bij gebouwen, kleinschaligheid en kwaliteit ontwerp.
- Ontwikkelingen zorgvuldig laten aansluiten op de huidige kwaliteiten van het landschap, waarin openheid, rust, stilte en duisternis heerst.
- Erfgoed en cultuurhistorische waarden zichtbaar maken, gebruiken voor houvast bij ruimtelijke ontwikkelingen en combineren met verbeterde toegankelijkheid en betekenisgeving.
- Zorgvuldige aanpak van de ontwerpogave van de energietransitie.
- Herstel en vergroten biodiversiteit.
- Natuurpotenties binnenduinrand benutten.
- Behoud van het bestaande groen en natuur.
- Binnen (en buiten) de kernen openbare ruimte met voldoende brede groene linten (brede bermen en waterlopen/taluds) creëren, die natuurvriendelijk worden beheerd.
- Stimuleren duurzame en natuur inclusieve landbouw.
- Landschap inrichten voor bij droogte, wateroverlast, waterkwaliteit.

2) Wonen,

Opgaven:

- Zorg voor de huisvesting van specifieke doelgroepen van beleid.
- Verminderen van de druk op de woningmarkt, goede verdeling over kernen.
- Bevorderen van doorstroming.
- Toevoeging van woningen voor jongeren.

- Geclusterd bouwen voor ouderen. Hofje of mix met jongeren.
- Aandacht huisvesting bepaalde beroepsgroepen.
- Betaalbare (huur)woningen.
- Bij voorkeur geen hoge woningbouw, liever dorps randen benutten bij tekorten.

3) Sociaal en welzijn,

Opgaven:

- Een leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeting, verbinding en bijdraagt aan sociale cohesie, passend bij de dorps sfeer.
- Behoud van voorzieningen en bevorderen leefbaarheid in kernen.
- Tegengaan van eenzaamheid.
- Plekken voor alle jeugdcategorieën inrichten.
- Rol van scholen onderzoeken bij behoud van algemene voorzieningen.
- In de openbare buitenruimte voldoende ruimte creëren om te sporten, bewegen en recreëren op elk moment van de dag en voor alle inwoners mogelijk te maken.
- Openbare ruimte veilig en bruikbaar inrichten voor alle gebruikers, o.a. Rolator-proof
- Meer kunst in de openbare buiten ruimte plaatsen.
- Bevorderen van gezondheid door rookvrije omgeving en verminderen nachtelijke vliegoverlast.

4) Duurzaamheid en milieu,

Opgaven:

- Vergroenen van woonomgeving om hittestress tegen te gaan.
- Klimaatbestendigheid meenemen in ontwikkeling plannen.
- Gebouwde omgeving water robuust inrichten.
- Doorzetting energiebesparing, energieneutraliteit en energietransitie.
- Bevorderen en ruimte geven aan duurzame landbouw.
- Ruimte voor eigen energie opwek op agrarische bedrijven.
- Voorkomen geurhinder door open haarden.
- Verminderen van luchtvervuiling en fijnstof.
- Faciliteren elektrisch vervoer.
- Bevorderen gezond en kwalitatief binnenklimaat woningen.
- Circulariteit bevorderen.
- Kleine footprint in woningbouw: Tiny Houses

5) Verkeer en vervoer, openbare ruimte,

Opgaven:

- Beschikbaar houden vorm van openbaar vervoer tussen kernen.
- Een goede bediening van de treinstations, waarbij een hoge frequentie belangrijker is dan een snellere verbinding.
- Het realiseren van een goede en veilige bereikbaarheid voor iedereen met zo min mogelijk overlast en zonder schadelijke aantasting van de omgeving en het landschap.
- Inzetten op ketenmobiliteit, maar ook upgraden van de bestaande infrastructuur.
- Verbeteren de bereikbaarheid van de kust: minder overlast op piekdagen en betere bereikbaarheid voor wandelaars, fietsers en openbaar vervoer.

- Aantrekkelijk maken goedkope opties zoals fiets en lopen, de buurtbus en aanvullend vervoer bereikbaar.
- Verbetering fietspaden netwerk.
- Fysieke leefomgeving moet goed zijn ingericht en bruikbaar voor iedereen van 8 tot 108.
- De fiets promoten als deel van de oplossing van het bereikbaarheidsprobleem, wat bijdraagt aan duurzaamheidsdoeleinden en gezondheid van alle doelgroepen. De fiets moet naast een aangenaam voor- en natransport voor ov, een veilige en directe manier zijn om van A naar B te komen.
- Het beperken van de parkeerdruk in kernen en woonwijken door fiets- en deelauto-gebruik te stimuleren.
- Auto's uit het zicht en dorpskernen autovrij. Voorrang voor de fiets.
- Een aantrekkelijke openbare ruimte met kwaliteit.
- Parkeren ondergronds en/of in de randen van de kernen. Transferia.
- Aandacht voor landbouwverkeer.

6) Recreatie en toerisme, economische zake en strand

Opgaven:

- Ruimte reserveren voor wandelen, fietsen en varen.
- Groei toerisme begeleiden, passend bij draagkracht van het gebied.
- Meer ruimte voor "echte" campings. Niet meer recreatiewoning parken.
- Ruimte geven aan ondernemers/ agrariërs om te ondernemen.
- Plaatsing openbare toiletten.
- Aanpak leegstand winkels in de centra.
- Binnen het kustveiligheid beleid invulling geven aan een eigen strandbeleid op de vlakken, zoals economie en natuur.
- Investeren in monumentale panden en dorpsgezichten ter ondersteuning van het toerisme.
- Versterken van de historische betekenis van gebieden en ondersteuning musea.
- Landbouw faciliteren naar kringloop landbouw en duurzame bedrijfsvoering.
- Bevorderen gebruik en verkoop lokale producten

5. Inhoud bundel participatie

De bundel participatie is een verzameling van de resultaten van de participatie over de omgevingsvisie Bergen en bestaat uit 4 delen.

a) Resultaten digitale enquête,

b) Resultaten bewonersavonden Bergen en Schoorl,

c) Expert-opinion

d) Flitspeiling jeugd + verdieping